

13.10.2023 r.
9:30 - 14:00

Gdańsk,
ul. Wita Stwosza 23
+ online

Więcej informacji:
www.wschodzaceslonce.org.pl

Konferencja naukowa **Substancje psychoaktywne** **w ruchu drogowym**

ORGANIZATOR
Fundacja Wschodzące Słońce

PATRONAT
Instytut Transportu Samochodowego

PARTNERZY

Gdańskie Uniwersytet Medyczny

Fundacja Trzeźwość

Województwo Pomorskie

Zadanie publiczne „Bądź odpowiedzialny – nie stosuj substancji psychoaktywnych!” - edukacja przyszłych kierowców. Edycja II, współfinansowane ze środków Województwa Pomorskiego.

WOJEWÓDZTWO
POMORSKIE

*Jazda na podwójnym
gazie –*

**alkohol jako czynnik
ryzyka w ruchu
drogowym**

dr Aleksandra Peplińska
Instytut Psychologii
Uniwersytet Gdański

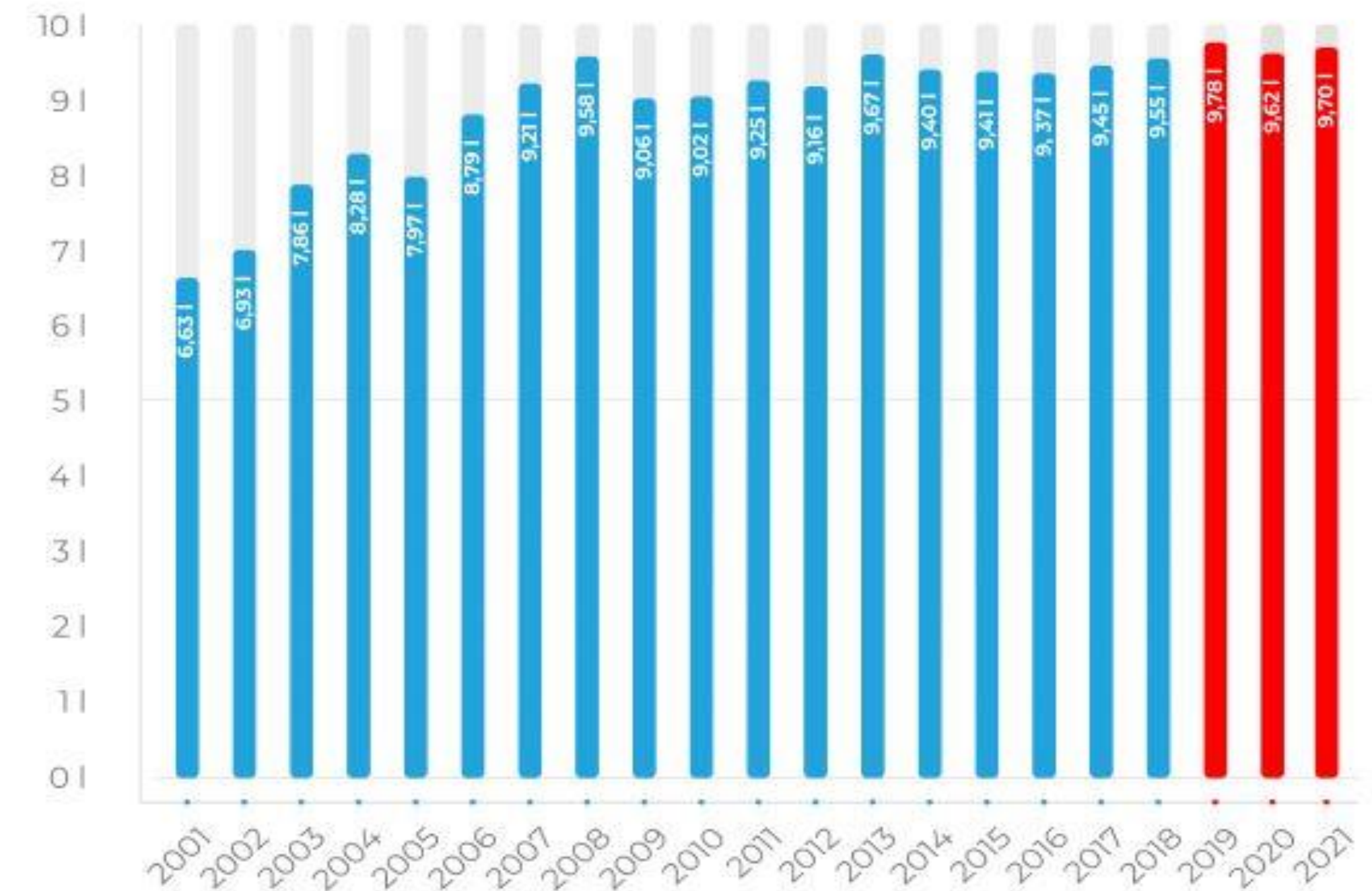

Konsumpcja alkoholu w Polsce i EU

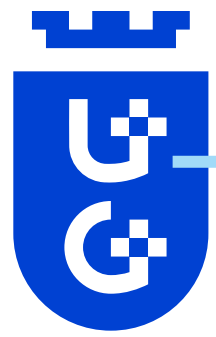
- Spożycie alkoholu na 1 mieszkańca w Polsce rośnie systematycznie na przestrzeni ostatnich 20 lat.
- W 2021 r. na 1 mieszkańca Polski przypadało spożycie 9,7 100-proc. alkoholu – wynik o 3 litry wyższy niż 20 lat temu

Spożycie alkoholu w Polsce w latach 2001 - 2021

Średnie roczne spożycie napojów alkoholowych na 1 mieszkańca w litrach w przeliczeniu na 100% alkoholu

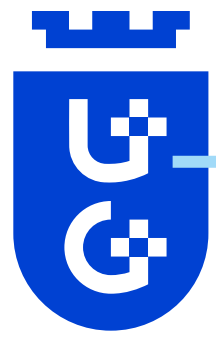
Źródło: raport PARPA

Konsumpcja alkoholu w Polsce i UE

- W porównaniu do innych krajów UE Polska plasuje się na **25 miejscu** liczby dorosłych osób spożywających alkohol codziennie – w czołówce takie kraje jak **Portugalia, Hiszpania, Włochy**.
- Dane z 2019 roku (Eurostat) – Polska **1,6 %** osób badanych wskazywało spożywanie alkoholu codziennie (średnia UE – 8,5%); Polska – **16,7%** osób spożywa 1 x w tygodniu (średnia UE- 29,1%)
- Polska jednak różni się od czołówki krajów UE jakością spożywanych alkoholi – dominują wybory **spiryтусowe, wysoko procentowe** (PAP)
- Konsekwentnie wzrasta też konsumpcja piwa (z 42,8 l na mieszkańca w 1996r. do 92,7 l w 2021r.) oraz wina i miodów pitnych (w 2021 r. 6,7 l)

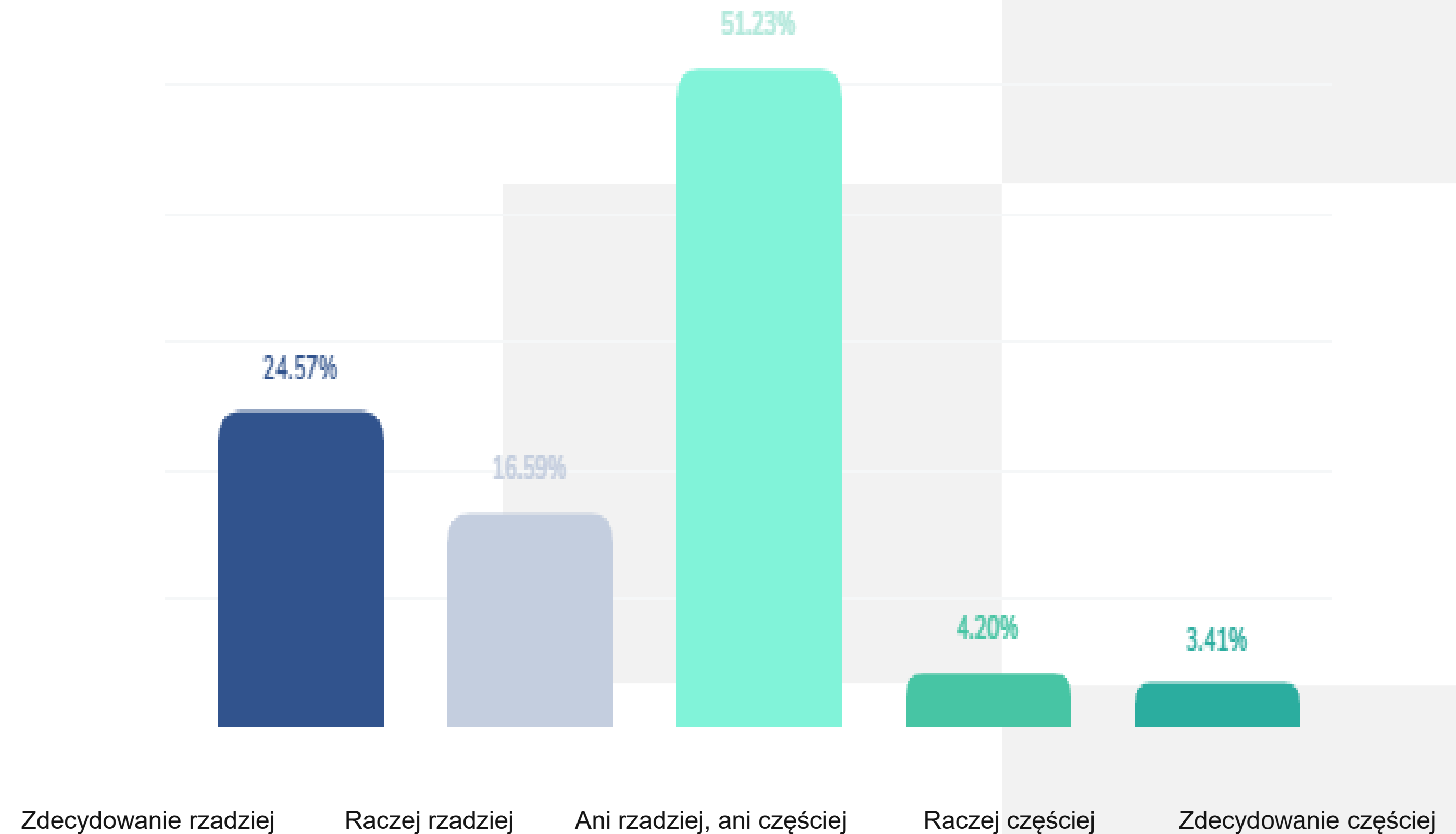

Czy w porównaniu ze stanem sprzed 5 lat pije Pan(i) alkohol częściej czy rzadziej

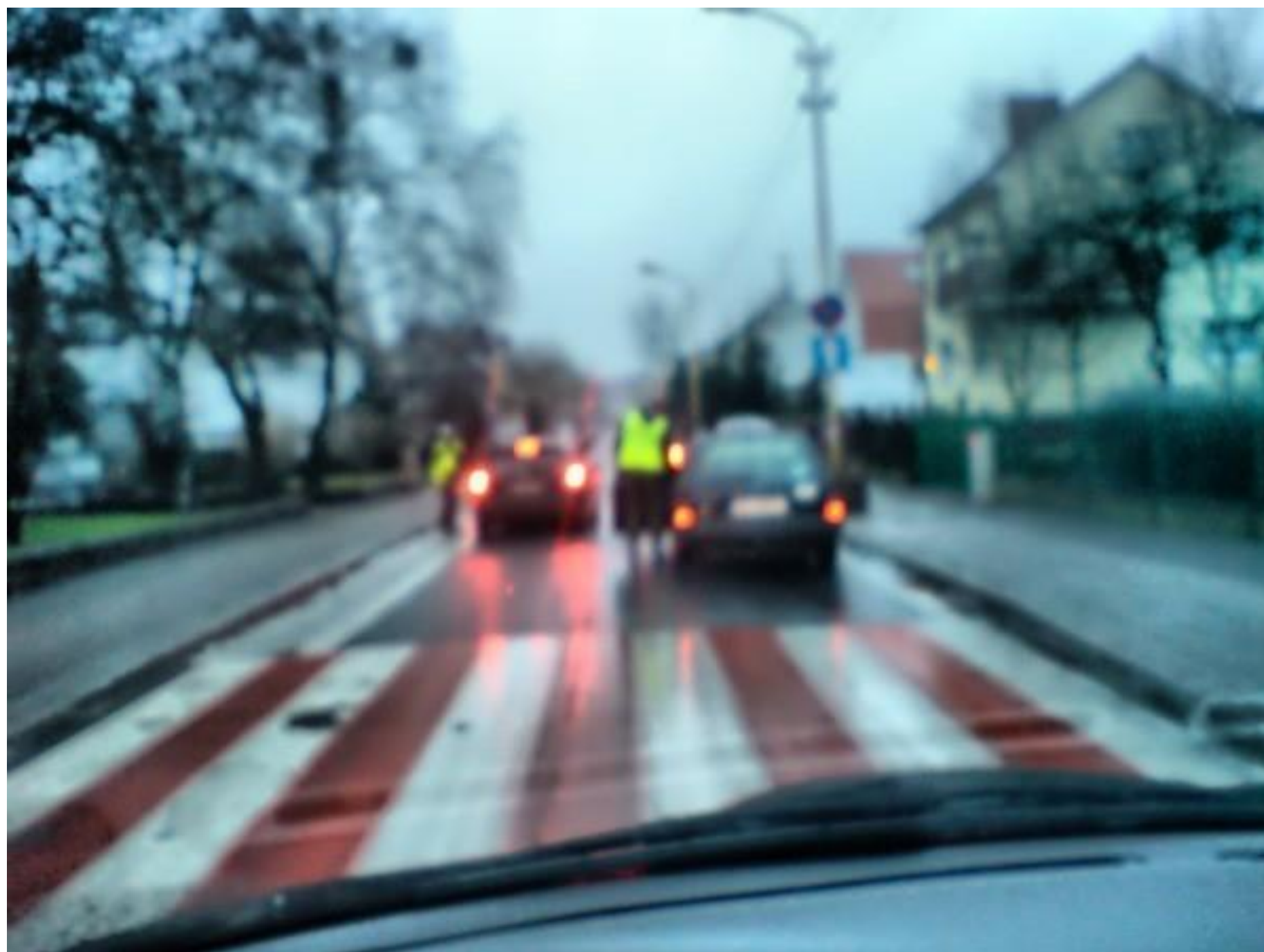
Konsumpcja alkoholu w Polsce - świadomość

- Mimo, że spożycie alkoholu w naszym kraju systematycznie wzrasta – Polacy uważają, że **piją tyle samo lub coraz mniej** (raport Instytutu Badań Zmian Społecznych – 2020r.)
- Stoi to w sprzeczności ze statystykami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Głównego Urzędu Statystycznego – **skąd ta różnica?**

Nietrzeźwi kierowcy na polskich drogach

- W I półroczu 2023 zatrzymano **47 235** nietrzeźwych kierowców w Polsce (liczba mniejsza niż w analogicznym okresie 2022 r.) – dane Komendy Głównej Policji
- Spadek zatrzymanych występuje przy wzroście przeprowadzonych badań na zawartość alkoholu (I poł. 2023 – 7,1 mln, a w I poł. 2022 – 5,7 mln)
- Odsetek kierowców w Polsce, którzy deklarują prowadzenie pojazdu po spożyciu alkoholu (6,8%) jest też **niższa** od średniej UE (20,6%) – badanie ITS
- Częściej deklarują prowadzenie pod wpływem – **mężczyźni** oraz **młodzi kierowcy** (18-24 lat)
- 2.1 % badanych Polaków (projekt ESRA 2022r.) deklarowało akceptację jazdy pod wpływem alkoholu
- Nie oznacza to jednak, że nietrzeźwość nie stanowi już problemu na polskich drogach – dziennie od 220 do 360 osób w Polsce jest zatrzymywanych za kierowanie po spożyciu alkoholu, a wypadki, które powodują są **najbardziej tragiczne w skutkach**

Akceptacja jazdy po alkoholu– determinanty podmiotowe

(A. Peplińska, M. Szulc, P. Połomski, M. Wyszomirska – Góra, 2016)

	B	p
Płeć	-0,11	0,00
Stan cywilny	0,21	0,02
Wykształcenie	0,14	0,04
Poszukiwanie wrażeń	0,28	0,00
Wartości witalne	0,21	0,003
Wartości estetyczne	-0,26	0,00
Ryzyko stymulacyjne	0,15	0,013
Ryzyko instrumentalne	0,12	0,067

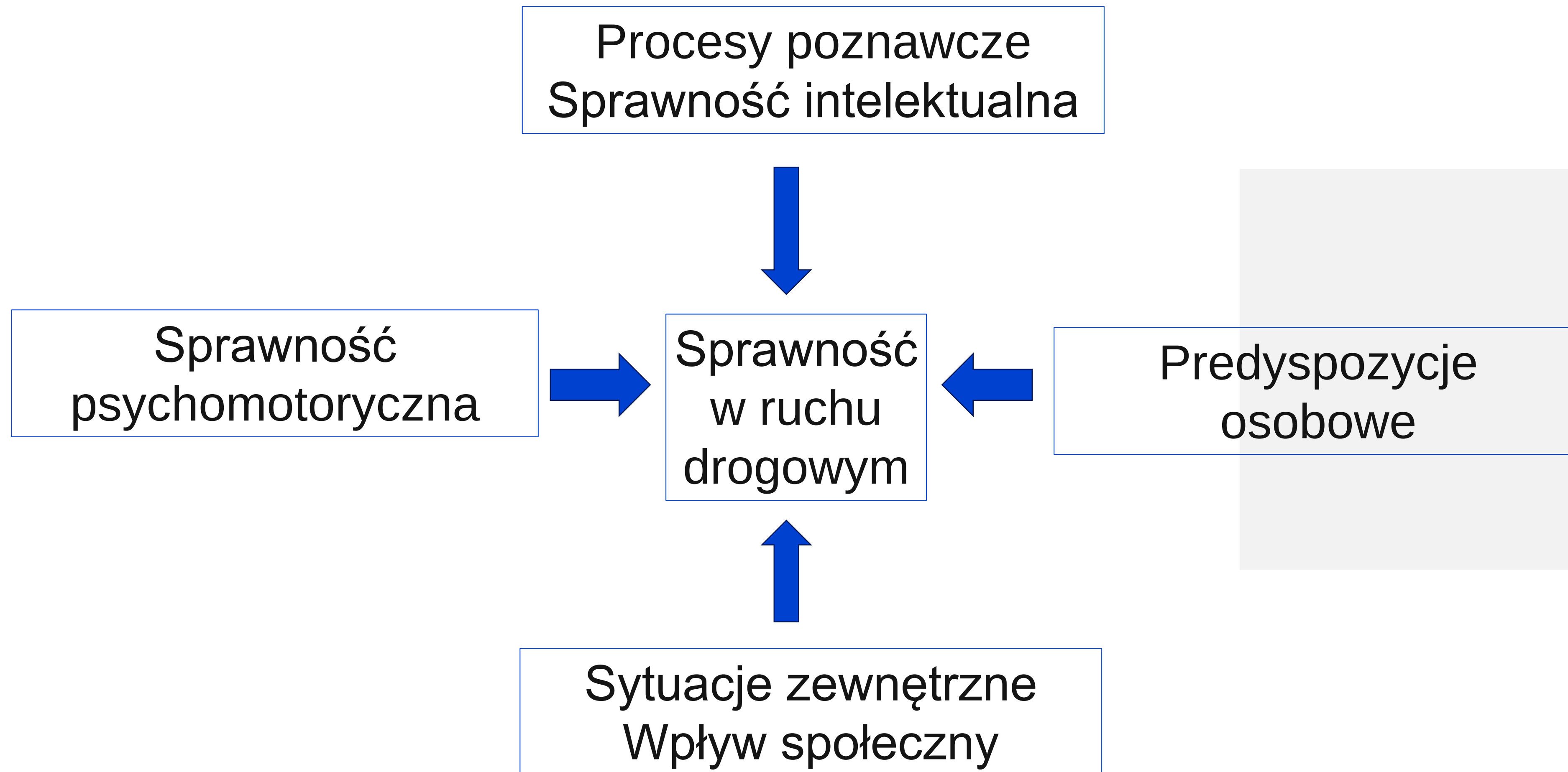
Alkohol a wypadki drogowe – dane za 2022 rok

- **10,5 %** ogółu wypadków stanowili uczestnicy pod wpływem alkoholu (65% kierowcy samochodów osobowych; 12 %motocykl, motorower; 4% kierowca ciężarówki, 1 % kierowca autobusu; 4 % hulajnoga; 11% rowerzyści)
- **14,1% ogółu ofiar śmiertelnych i 10,4 % ogółu rannych**
- Najczęściej soboty (19,0%) oraz niedziele (17,9%)
- Kulminacyjny przedział czasowy godz. 16.00 – 22.00 – 45,6% ogółu wszystkich wypadków w tych godzinach i dniach stanowiły osoby pod działaniem alkoholu – zginęło w nich 44% ogółu ofiar śmiertelnych a rannych pozostało 44,3 % ogółu
- Wśród sprawców kierujących pod wpływem alkoholu dominowały osoby w przedziale **wiekowym 25-39 lat** – w okresie czerwiec – lipiec
- Główne przyczyny wypadków przez kierujących pod wpływem alkoholu:
 - ***niedostosowanie prędkości do warunków ruchu drogowego***
 - ***nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu***
 - ***niezachowanie bezpiecznej odległości***
- Inne przyczyny – nieprawidłowe wyprzedzanie, omijanie, skręcanie; nieprawidłowe zachowanie się wobec pieszego; zmęczenie, zaśnięcie; nieprawidłowa zmiana pasa ruchu; niedostosowanie się do sygnalizacji świetlnej; nieprzestrzeganie znaków drogowych

Uwarunkowania sprawności w ruchu drogowym

Alkohol a sprawność w ruchu drogowym

Alkohol a funkcjonowanie poznawcze

- Zaburzenia widzenia – nieostrość wzroku; przewidzenia
 - Zdolność widzenia trzeźwego człowieka w dzień – 100%
 - Zdolność widzenia trzeźwego człowieka w nocy – 66%
 - Zdolność widzenia nietrzeźwego człowieka (1,1 promila) w dzień – 45%
 - Zdolność widzenia nietrzeźwego człowieka (1,1, promila) w nocy – 30%
- Ograniczenie pola widzenia, tzw. widzenie tunelowe – trudności w zakresie widzenia peryferycznego
- Błędna ocena odległości i szybkości
- Zaburzenia koncentracji uwagi wynikające ze stanu pobudzenia organizmu lub senności
- Zaburzenia pamięci
- Ograniczenie możliwości właściwej analizy sytuacji – osłabienie krytycyzmu; ostrożności, ograniczenie predykcji zachowania innych użytkowników ruchu

Alkohol a sprawność psychomotoryczna

- Pogorszenie koordynacji wzrokowo – ruchowej – trudności w wykonywaniu dwóch i więcej czynności jednocześnie
- Pogorszenie precyzji ruchów np. manewrów
- Wydłużenie czasu reakcji – spowolnienie reakcji np. hamowania w obliczu zagrożenia / niebezpieczeństwa
- Wykonywanie niezrozumiałych manewrów
- Zaburzenie rytmiczności reagowania – nierówne tempo reakcji
- Spowolnienie adaptacji oka do ciemności
- Wzmożenie podatności na olśnienie

Alkohol a zachowanie

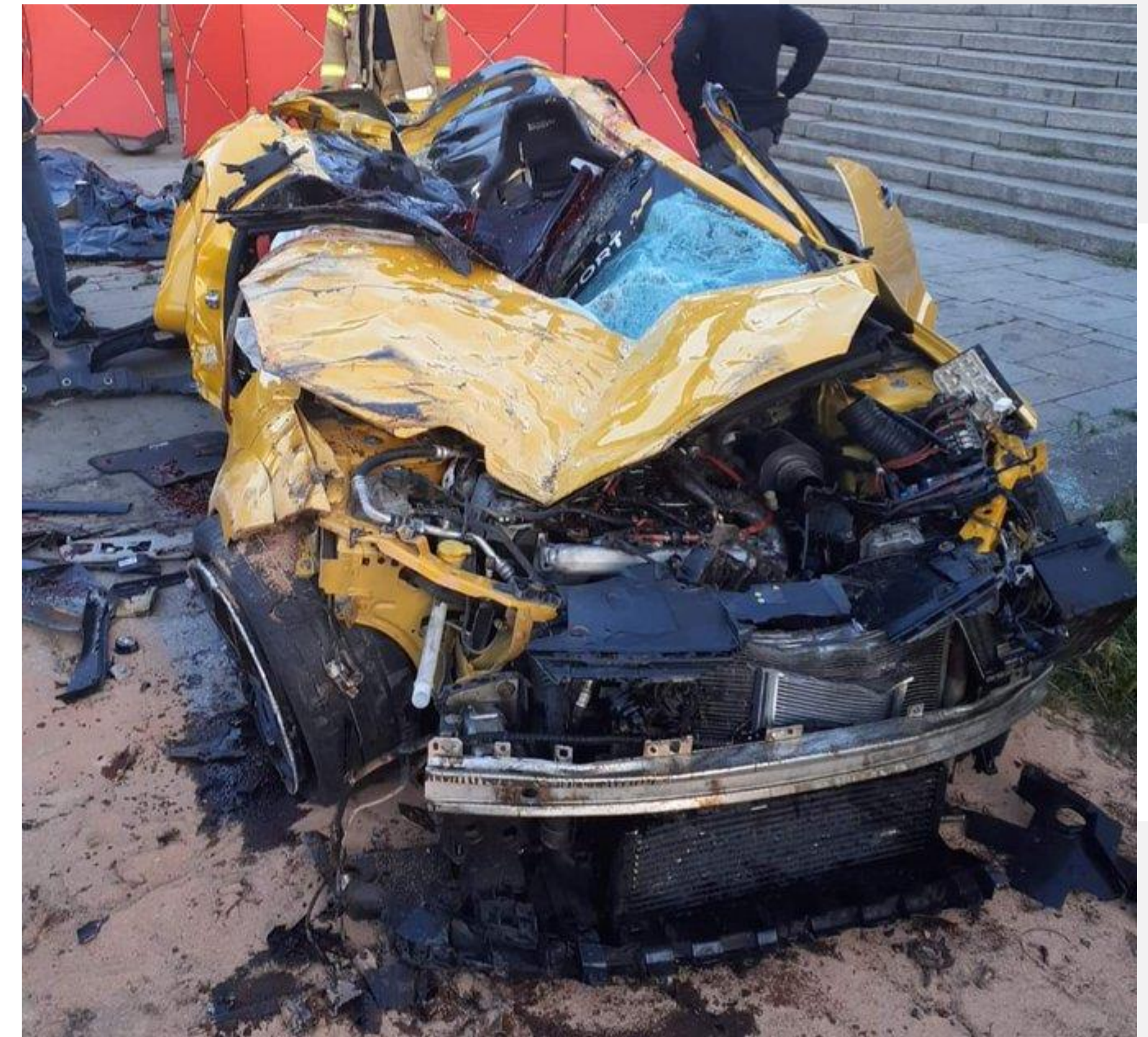
- Agresja / Euforia
- Pobudzenie / Otępienie
- Obniżenie samokrytycyzmu – przecenianie własnych umiejętności; wzrost samooceny
- Osłabienie mechanizmów samokontroli i samoregulacji
- Podatność na wpływ społeczny
- Tendencje do łamania norm i zasad społecznych
- Podatność na bodźce emocjonalne
- Brawura / Nadmierna ostrożność

Stężenie alkoholu a zaburzenia funkcjonowania w ruchu drogowym

- Ryzyko spowodowania wypadku przez kierowcę będącego pod wpływem alkoholu rośnie istotnie już od poziomu wyższego niż **0,4 promila**. A poziom powyżej 0,2 promila determinuje wysokie ryzyko kolizji drogowej
- Przy stężeniu 0,5 promila ryzyko wypadku jest **3 razy wyższe** niż w przypadku trzeźwego kierowcy.
- W przypadku 0,8 promila – **10-krotnie wyższe**; przy 1,2 promila – **30-krotnie**, a powyżej 1,2 promila – nawet **200-krotnie**.
- Wraz ze wzrostem stężenia alkoholu we krwi rośnie także ciężkość wypadku.
- Przy 1,5 promila prawdopodobieństwo **śmierci** jest około 200 razy wyższe niż w przypadku kierowcy trzeźwego

Stężenie alkoholu a zaburzenia

Stężenie alkoholu	Konsekwencje
0,2 – 0,4 promila	• Drobne zaburzenia równowagi i koordynacji wzrokowo – ruchowej; • Pogorszenie spostrzegania kształtów i przedmiotów w oddali; • Spowolnienie adaptacji oka do ciemności i ruchomych świateł na drodze
0,5 – 0,7 promila	• Euforia, pobudliwość • Pogorszenie ostrości widzenia i możliwości oceny odległości • Zaburzenia zdolności analizowania sytuacji na drodze • Błędna ocena własnych możliwości
0,8 promila	• Osłabienie samokontroli i koncentracji • Występowanie zjawiska słabości mięśni – osłabienie zdolności do prowadzenia pojazdu
1,2 promila	• Opóźnienie czasu reakcji • Wahania nastroju, brawura • Zaburzenia koordynacji mięśniowej i równowagi • Spadek sprawności intelektualnej

Stężenie alkoholu a zaburzenia

Stężenie alkoholu	Konsekwencje
2 - 3 promile	• Obniżona zdolność kontrolowania poruszania się i zachowania • Zaburzenia mowy • Wzmożona senność
3 – 4 promile	• Spadek ciśnienia krwi, obniżenie temperatury ciała • Ryzyko głębokich zaburzeń świadomości prowadzące do śpiączki i zaniku odruchów fizjologicznych
Powyżej 4 promili	• Stan zagrożenia życia dla zdecydowanej części konsumentów • Śpiączka prowadząca do śmierci na skutek porażenia ośrodka oddechowego i naczyniowo - ruchowego

Alkohol a wpływ społeczny

- Istotna podatność na wpływy społeczne – szczególnie w przypadku młodych kierowców – poszukiwanie aprobaty społecznej
- Mimo zmian w zakresie kultury picia w naszym kraju – dalej występuje aprobata społeczna spożywania dużej ilości alkoholu i prowadzenia pod wpływem alkoholu
- Istotna kwestia doświadczeń jazdy pod wpływem – rozwój syndromu Boga

Jaki pomysł na poprawę?

PRAWO

EDUKACJA

Dziękuję za uwagę!

aleksandra.peplinska@ug.edu.pl

13.10.2023 r.
9:30 - 14:00

Gdańsk,
ul. Wita Stwosza 23
+ online

Więcej informacji:
www.wschodzaceslonce.org.pl

Konferencja naukowa **Substancje psychoaktywne** **w ruchu drogowym**

ORGANIZATOR

Fundacja Wschodzące Słońce

PATRONAT

Instytut
TRANSPORTU
SAMOCHODOWEGO

PARTNERZY

Gdańskie
UNIWERSYTET
MEDYCZNY

Fundacja
Trzeźwość

WOJEWÓDZTWO
POMORSKIE

Zadanie publiczne „Bądź odpowiedzialny – nie stosuj substancji psychoaktywnych!” - edukacja przyszłych kierowców. Edycja II, współfinansowane ze środków Województwa Pomorskiego.